

Пражка декларация за европейската съвест и комунизма

3 юни 2008 г., Прага, Сенат на Чешката република

Загрижени за достойното и демократичното бъдеще на нашия европейски дом, като имаме предвид,

- Че общества, които забравят миналото, нямат бъдеще,
- Че Европа ще се обедини едва когато обедини отново своята история, когато признае като общи последствията от комунизма и нацизма и предизвика откровен и задълбочен дебат за престъпленията на всички тоталитарни режими през миналия век,
- Че комунистическата идеология носи пряка отговорност за престъпления срещу човечеството,
- Че гузната съвест, произтичаща от комунистическото минало, е тежко бреме за бъдещето на Европа и за нашите деца,
- Че различните оценки на комунистическото минало все още позволяват Европа да се дели на "Западна" и "Източна",
- Че европейската интеграция беше недвусмислен отговор на войните и насилието, предизвикани от тоталитарните системи на континента,
- Че осмислянето на престъпленията срещу човечеството, извършени от комунистическите режими на континента, трябва да породи същите чувства у всички европейци, каквито пораждат престъпленията на нацистките режими,
- Че има важни сходства между нацизма и комунизма с оглед на отблъскващата и ужасяващата им същност и техните престъпления срещу човечеството,
- Че престъпленията на комунизма все още не са получили достатъчно ясна оценка и присъда от юридическа, морална, политическа, а и историческа гледна точка,
- Че престъпленията са оправдавани в името на теорията за класовата борба и принципите на диктатурата на "пролетариата", използвайки терора като метод за запазване на диктатурата,
- Че комунистическата идеология е използвана като инструмент в ръцете на основатели на империи в Европа и Азия за постигане на техните експанзионистични цели,
- Че все още много от извършителите на престъпления в името на комунизма не са изправени пред съд и техните жертви не са обезщетени,
- Че предоставянето на пълната и обективна информация за тоталитарното комунистическо минало носи дълбоко разбиране и разговор и е необходимо условие за истинската интеграция на всички европейски нации в бъдеще,
- Че окончателното помиряване на всички европейци не е възможно без концентриран и задълбочен опит да се установи истината и да се възвърне паметта,
- Че комунистическото минало на Европа трябва да бъде тема, старателно дискутирана както от академичната общност, така и от широката общественост, а бъдещите поколения трябва да разполагат с лесен достъп до информация за комунизма,
- Че само няколко тоталитарни комунистически режима оцеляват все още в различни части на света, но те контролират около една пета от световното население и чрез запазването на властта си извършват престъпления и вредят на благосъстоянието на своите граждани,

- Че макар и комунистическите партии да не са в управлението на много държави, те не са се разграничили публично от престъпленията на комунистическите режими, нито са ги осъдили,
- Че Прага е един от градовете, преживял управлението както на нацистите, така и на комунистите,
- И че милионите жертви на комунизма и техните семейства - убедени сме - имат правото да получат справедливост, съчувствие, разбиране и признание за своите страдания по същия начин, както жертвите на нацизма бяха морално и политически признати,

Ние, участниците в Пражката конференция “Европейската съвест и комунизмът”, обръщайки внимание на

- Резолюцията на Европейския парламент по повод 60-ата годишнина от приключването на Втората световна война на 8 май 1945 г., от 12 май 2005 г.
- Резолюция 1481 на Парламентарната асамблея на Съвета на Европа от 26 януари 2006 г.
- Резолюцията на XVI-ия Конгрес на Европейската народна партия от 5 февруари 2004 г., в която се изисква създаване на независим експертен орган за събиране и оценяване на информация, свързана с нарушаването на човешките права по време на тоталитарния комунизъм, и се настоява за учредяване на музей в памет на жертвите на комунизма,
- Резолюциите, осъждащи престъпленията на комунизма, приети от някои национални парламенти,
- Опит на Комисията за установяване на истината и помирение в ЮАР,
- Опит на институтите за национална памет и мемориалите в Полша, Германия, Словакия, Чешката република, САЩ и музеите на окупацията в Литва, Латвия и Естония,
- Настоящото и следващото председателство в ЕС и на Съвета на Европа
- Факта, че през 2009 г. ще се честват 20 години от рухването на комунизма в Източна и Централна Европа, както и от кървавите събития на площад “Тиенманмън” в Пекин,

Призоваваме към

1. Постигане на общоевропейско разбиране, че както нацистките, така и комунистическите тоталитарни режими – всеки от тях оценяван и съден по собствените му ужасни “заслуги”, са разрушителни в своята политика на системно прилагане на крайни форми на терор, потъпкват всички граждански и човешки свободи, започвайки агресивни войни, и като неразделна част от идеологиите им – изстребват и депортират цели нации и общностни групи; и като такива те трябва да бъдат смятани за най-голямото зло, поразило ХХ в.,
2. Признание, че много престъпления, извършени в името на комунизма, трябва да бъдат определени като престъпления срещу човечеството, служейки за предупреждение за бъдещите поколения, по същия начин, по който нацистките престъпления са оценени от Нюрнбергския трибунал,
3. Формулиране на общ подход към престъпленията на тоталитарните режими, сред които и на комунистическите режими, и създаване на ясна представа навред в Европа за комунистическите престъпления, за да се изгради недвусмислено общо отношение към престъпленията на комунистическите режими,

4. приемане на закони, които ще позволят на съдилищата да съдят и осъждат извършителите на комунистически престъпления и да обезщетяват жертвите на комунизма,
5. гарантиране на принципа на равнопоставено третиране и недискриминиране на жертвите на всички тоталитарни режими,
6. натиск от страна на европейската и международната общност за ефективно осъждане на комунистическите престъпления в миналото и за безкомпромисна борба срещу продължаващите комунистически престъпления,
7. признаване на комунизма за съществена и ужасяваща част от общата история на Европа,
8. поемане на паневропейска отговорност за престъпленията, извършени от комунизма,
9. обявяване на 23 август – деня на подписването на съглашението между Хитлер и Сталин, познато като Пакта Молотов-Рибентроп, за ден за възпоменание на жертвите на нацистките и комунистическите тоталитарни режими, така както Европа отбелязва 27 януари като ден в памет на жертвите на холокоста,
10. отговорно отношение на националните парламенти към признаването на комунистическите престъпления за престъпления срещу човечеството, пораждащо съответно законодателство и парламентарен контрол върху изпълнението на тези закони,
11. действен публичен дебат за комерсиалната и политическата злоупотреба с комунистическите символи,
12. продължаване на изслушванията на Европейската комисия, свързани с жертвите на тоталитарни режими с оглед на съставянето на комюнике на комисията,
13. учредяване в европейските държави, в които на власт са били тоталитарни комунистически режими, на комисии, състоящи се от независими експерти, със задачата да събират и оценяват информация за нарушаването на човешките права по време на тоталитарното комунистическо управление на национално ниво, осъществявайки тясно сътрудничество с експертна комисия на съвета на Европа,
14. приемане на ясна международна законодателна рамка, гарантираща свободен и неограничен достъп до архивите, съдържащи информация за престъпленията на комунизма,
15. основаване на Институт на европейската памет и съвест, който ще е едновременно А) европейски научен институт за изследвания на тоталитаризма, разработващ научни и образователни проекти и предоставящ материална подкрепа на мрежата от национални изследователски институти, специализирани в областта на тоталитарния опит, В) и паневропейски музей/мемориал на жертвите на всички тоталитарни режими, имащ за цел да пази паметта на жертвите на тези режими и да създаде ясна представа за престъпленията, извършени от тях,
16. организиране на международна конференция за престъпленията, извършени от тоталитарните комунистически режими, с участието на представители на правителства, парламенти, академичната общност, на експерти и неправителствени организации, като резултатите от дискусиите бъдат широко огласени навсякъде по света,

17. преразглеждане и коригиране на учебниците по европейска история, така че децата да могат да научат и да са предупредени за комунизма и неговите престъпления по същия начин, по който са научени да осъждат нацистките престъпления,

18. общоевропейски масов и задълбочен дебат за историята на комунизма и последствията от него,

19. съвместно отбелязване през следващата година на 20-ата годишнина от падането на Берлинската стена и масовото клане на площад "Тиенанмън".

Ние, участниците в Пражката конференция "Европейската съвест и комунизмът" се обръщаме към всички хора в Европа, към всички европейски институции, включително националните правителства, парламенти, Европейския парламент, Европейската комисия, Съвета на Европа и други важни международни органи, и ги призоваваме да подкрепят идеите и призивите, представени в тази Пражка декларация, и да ги осъществят с практически стъпки и политики.